

SKOGSSTYRELSEN

cecilia.persson@skogsstyrelsen.serickard.aman@skogsstyrelsen.sevanja.strand@skogsstyrelsen.se

Beslut om stöd

Stödmottagare: SKOGSSTYRELSEN
Org. nr: 202100-5612
Projektnamn: Klimatanpassning skogsbruk och renskötsel
Ärende-ID: 20379113
Diariumnummer: REGAC - 98-2026

Sammanfattande beskrivning till Projektbanken

Det är ett problem att lavbetet för renar i skogen minskat kraftigt, och att klimatförändringen försvårar möjligheterna att bedriva naturbetesbaserad renskötsel. Klimatförändringen påverkar även skogsbrukets förutsättningar i hög utsträckning, med t.ex. ökad risk för skador av olika slag. Skogsbrukets metoder påverkar i sin tur renskötseln. På sikt behöver den negativa utvecklingen för lavbetet vändas. Projektet ska ge små- och medelstora företag (främst enskilda skogsägare) bättre förutsättningar och kunskap om åtgärder för klimatanpassning av skogsbruket med hänsyn till renskötsel. Projektet är en fortsättning på förstudien klimatanpassning, skog och ren (20369448). I projektet kommer utbildningsmaterialet från förstudien användas tillsammans med ny fördjupningskurs och filmer i en kommunikation- och rådgivningssatsning för skogsägare och yrkesverksamma inom skogsbruk, för att öka kunskapen om vilka anpassningar som behövs för klimatanpassning som även gynnar renskötseln.

Beslut

Region Västerbotten beviljar SKOGSSTYRELSEN stöd för att genomföra projektet Klimatanpassning skogsbruk och renskötsel enligt ansökan inkommen 2026-02-17. Stödet uppgår till 21,18 % av total finansiering, dock med högst 1 075 608 kr.

Beslutet har fattats med stöd av förordningen (2003:596) om bidrag för projektverksamhet inom den regionala tillväxtpolitiken).

För stödet gäller allmänna villkor enligt Bilaga 1. "Allmänna Villkor för stöd till projekt"

Beslutet kan inte överklagas.

Motivering till beslut

Region Västerbotten beviljar stöd av följande skäl:

Projektet är förenlig med Västerbottens regionala utvecklingsstrategi (RUS) prioriterat område 4. En region med hållbara livsmiljöer att bo, verka och leva i och delprioritering 4.4. Hållbar konsumtion, inklusive energianvändning.

Projektet uppfyller även kraven fastställda i Region Västerbottens Agenda för hållbar finansiering och bidrar i hög grad till prioritetshöjande aspekten Sammanhållen region och i mycket hög grad till prioritetshöjande aspekten Positiva (ekologiska) hållbarhetsaspekter.

Projektperiod

2026-10-01 - 2028-12-31

Projektbeskrivning

Syfte: Projektet ska bidra till att lösa utmaningarna, för såväl skogsbruk som renskötsel av klimatförändringen som är särskilt påtaglig i området Övre Norrland, med stor påverkan och omfattande konsekvenser. Marklaven har minskat kraftigt de senaste 70 åren och med klimatförändringarna försvåras renskötseln ytterligare. Det kraftigt minskade lavbetet i kombination med klimatförändringen och andra externa faktorer gör det svårt att bedriva naturbetesbaserad renskötsel. Skogsbruket påverkar också många gånger renskötseln negativt. Samtidigt påverkas även skogsbruket av klimatförändringen genom exempelvis en ökad risk för skador. Finansiering söks för insatser som utvecklar kunskapen om vilka klimateffekter och anpassningsåtgärder som är lämpliga för olika näringar, i detta projekt med fokus på renskötsel och skogsbruk. Det samiska samhället med dess kultur och näringar, där renskötseln är en bärande del, påverkas redan i dag av klimatförändringen.

Utmaningar och målkonflikter

Skogsbruk och renskötsel är två verksamheter som är verksamma på samma marker i norra delen av Sverige. Omställningen till trakthyggesbruket har bland annat påverkat renskötseln genom att landskapet har splittrats upp. Renskötseln är central i den samiska kulturen. Det är en bärare av kulturen och starkt förknippad med den samiska identiteten. För renarna är betestillgång och framkomlighet avgörande faktorer för deras överlevnad och välmående. Under vinterhalvåret utgör mark- och hänglav merparten av renens naturliga föda. Studier visar att arealen av de mest lavrika skogarna har minskat med 71 % under de senaste 60 åren. En starkt bidragande orsak är skogsbruket, vars inriktning har lett till tätare skogar och en minskning av äldre, hänglavsbärande skogar och även minskad marklav. Skogliga konsekvensanalyser (SKA- 22) visar att tillgången på renbete kommer fortsätta minska i framtiden med dagens skogsbruk. Skogsstyrelsen bedömer även att klimatförändringar kommer påverka förutsättningarna för både skogsbruk och renskötsel. Skogsbruket kan komma att påverkas av klimatförändringarna genom ökade risker för skador såsom stormar, ökad risk för skadegörare (skadeinsekter, skadesvamp, invasiva arter m.m.), ökade situationer med extremväder såsom översvämning och torka samt skogsbränder. Det samiska samhället med dess kultur och näringar, där renskötseln är en bärande del, påverkas redan negativt i dag av klimatförändringen. Sammantaget gör detta att det finns ett stort behov av att genomföra klimatanpassningsåtgärder i skogsbruket med särskild hänsyn taget till renskötseln, riktade mot målgruppen små- och medelstora skogsföretagare.

Vad projektets aktiviteter ska leda till för målgruppen på kort sikt:

På kort sikt kommer utfallet hos målgruppen bestå av att de på något sätt har nåtts av budskapen från projektet, via de olika kanalerna där vi planerat kommunikationsaktiviteter

t.ex annonser. Genom att annonsera i tidningen Skogseko, som distribueras till samtliga skogsägare i Västerbotten, borde vi kunna nå en hög andel av målgruppen som totalt består av ca 22100 skogsägare i länet. I första steget utvecklas insikten hos målgruppen om att det finns ett behov av att klimatanpassa sitt skogsbruk med hänsyn till renskötseln.

För den del av målgruppen som lockas att anmäla sig till utbildningarna, grundkursen eller fördjupningskursen, förväntas en kompetensökning som innebär att man inte bara känner till behovet av klimatanpassning utan även ökar sin kunskap om på vilket sätt detta kan göras i den egna skogen och vilken typ av beslut en skogsägare kan fatta i sin roll som beställare av tjänster för att öka klimatanpassning och hänsyn till renskötseln. Trots förstudien som genomförts är det svårt att bedöma intresset hos målgruppen för att delta i utbildningar, digitala träffar och digitala föreläsningar. Trots att behovet av klimatanpassning och kunskap om detta bedöms vara stort på samhällsnivå, har detta ännu inte resulterat i stor efterfrågan i skogsägarleden om skogsbruket ska klimatanpassas. Vi har därför antagit att ca 100 Västerbottniska skogsägare kommer vara intresserade av att fördjupa och utveckla sina kunskaper genom att gå kurser, träffar och mer fördjupade aktiviteter för kompetensökning. Inom projektet planeras även en GIS-analys med efterföljande utskick till skogsägare som enligt analysen har marker med särskilt höga värden för renskötseln eller potentiellt viktiga lavmarker. Det är svårt att bedöma i nuläget hur många skogsägare som kommer nås av utskicket, eftersom denna kunskap i nuläget helt saknas. Men vår bedömning är att detta skulle kunna bli ett viktigt sätt att på ett skraddarsytt sätt nå den del av målgruppen som potentiellt skulle kunna ha mycket stor betydelse för klimatanpassningsarbetet i skogen med hänsyn till renskötseln.

Vilka effekter ska projektet uppnå på lång sikt:

Effektmålen på sikt är att öka skogsägars användning av anpassade skogsbruksmetoder som bidrar till bättre klimatanpassning och bättre hänsyn till renskötseln. Skogsbruk och renskötsel är två verksamheter som är verksamma på samma marker i norra delen av Sverige. Omställningen till trakthyggesbruket har bland annat påverkat renskötseln genom att landskapet har splittrats upp.

Renskötseln är central i den samiska kulturen. Det är en bärare av kulturen och starkt förknippad med den samiska identiteten. För renarna är betestillgång och framkomlighet avgörande faktorer för deras överlevnad och välmående. Under vinterhalvåret utgör mark- och hänglav merparten av renens naturliga föda. Studier visar att arealen av de mest lavrika skogarna har minskat med 71 % under de senaste 60 åren. En starkt bidragande orsak är skogsbruket, vars inriktning har lett till tätare skogar och en minskning av äldre, hänglavsbärande skogar. Täta skogar missgynnar tillväxten av marklav. De senaste skogligen konsekvensanalyserna, SKA- 22 visar att tillgången på renbete kommer fortsätta minska i framtiden. Skogsstyrelsen bedömer även att klimatförändringar kommer påverka förutsättningarna för både skogsbruk och renskötsel, bland annat genom att ändrade snöförhållanden kommer försämra tillgången på bete och att marklavar kommer utsättas för ökad konkurrens av annan vegetation. Skogsbruket kan komma att påverkas av klimatförändringarna genom ökade risker för skador såsom stormar, ökad risk för skadegörare (skadeinsekter, skadesvamp, invasiva arter m.m.), ökade situationer med extremväder såsom översvämning och torka samt skogsbränder. Många av de åtgärder som minskar skogsbrukets negativa påverkningar för renbetet ökar skogens resiliens vid klimatförändringar, och projektet syftar till att öka skogsägars användning av dessa metoder.

Indikatorer:

Regional indikator:

Namn	Värde	Måttenheter	Kommentar
Antal framtagna kunskapsunderlag, strategier och program.	1	Stycken	

EU-programmets indikatorer:

I övrigt följer Region Västerbottens de indikatorer som fastslås av förvaltande myndighet för regionalfonden (Tillväxtverket) i samråd med projektägaren.

Aktivitetsplan**Utbildningsmaterial**

I arbetspaketet planerar vi att ta fram ytterligare utbildningsmaterial, till exempel en fördjupning i form av webbkurs/onlinekurs samt filmklipp/filmer. Även filmklipp för användning i sociala media. Innehållet i fördjupningen kommer fokusera på hur man som skogsägare/yrkesverksam kan göra mer konkreta och praktiska anpassningar i olika typer av skogsbruksåtgärder exempelvis klimatanpassad röjning med hänsyn till renskötseln.

Startdatum: 2026-10-01

Slutdatum: 2028-12-31

Kostnad: 1 250 792

Aktiviteter**Fördjupningskurs, webbkurs om klimatanpassad skogsskötsel med hänsyn till renskötsel**

Innehållet i fördjupningen kommer fokusera på hur man som skogsägare/yrkesverksam kan göra mer konkreta och praktiska anpassningar i olika typer av skogsbruksåtgärder exempelvis klimatanpassad röjning med hänsyn till renskötseln. Filmer/filmklipp för fördjupningsutbildning, samt för användning i sociala media. Filma vid olika årstider (minst 2 tillfällen), inköpt tjänst med filmproduktion (300 000 kronor). Arbetstid för att ta fram fördjupningskurs samt planering, manus och genomförande av filmning. Resor till inspelningsplatser m.m. SLU och Skogforsk medverkar i filmerna som experter (arbetstid och resekostnader).

Kostnad: 1 100 792

Underlag för träffar

Undervisningsmaterial exempelvis powerpoint presentationer, checklistor, skyltar m.m som används för att genomföra träffar i fält och digitalt. Kostnader i aktiviteten är främst för arbetstid, och material (planscher för fältbruk i skogen eller skyltar), samt distribution av material ut i länen.

Kostnad: 150 000

Kompetensförsörjning

Detta paket ska få ut information och kunskap till skogsägare och yrkesverksamma så att de får verktyg för att möta de svårigheter som kommer med klimatförändringen. De ska få kunskap om hur man klimatanpassar sin skog och hur det även gynnar renskötseln.

Startdatum: 2026-10-01

Slutdatum: 2029-09-01

Kostnad: 2 870 000

Aktiviteter

Föreläsningsserie

Det kommer att erbjudas digitala föreläsningar. Målgruppen är i första hand skogsägare men även yrkesverksamma inom skogsbruket och renskötseln. Målgruppen ska få en större förståelse och öka sin kunskap inom ämnet. Föreläsare från Sveriges Lantbruksuniversitet, Skogforsk och Skogsstyrelsen berättar om tex olika metoder, hur olika skogsmiljöer behöver stärkas, hur renskötseln påverkas, hur åtgärder kan anpassas till klimatförändringen och renskötselns behov mm

Kostnad för arbetstid kopplar till planering och genomförande av föreläsningarna. Föreläsningsserien återkommer flera gånger under projektets tid.

Marknadsföringen ingår i aktiviteten kunskapsspridning

Kostnad: 510 000

Analys av skog som har höga värden för renskötseln och potentiella lavmarker

GIS-analys för att kombinera information om enskilda skogsägars fastigheter med viktiga områden för renskötseln. I nästa steg görs riktade utskick med information och marknadsföring av projektets aktiviteter.

En annan analys är att kombinera lavindikatorkartorna från 1980-talet med lavindikatorkartan från 2025 för att se vart det är lämpligt att restaurera lavmarkerna. Det kan finnas andra lämpliga analyser att göra, exempelvis One-Impact eller någon annan modell

Kostnader i aktiviteten kopplar främst till arbetstid.

Kostnad: 370 000

Kunskapsspridning

För att nå ut med informationen behöver olika kanaler användas. En eller fler bilagor/insticksblad till Skogseko som går ut till alla enskilda skogsägare som bor inom Västerbotten och Norrbotten. Annonser i sociala medier inför aktiviteter och för att sprida budskapet, nå ut med kunskapen. Marknadsföra webbkursen, forskningsresultat mm. Utskick, brev i brevlåda. Annonsering i Skogseko för att nå alla skogsägare så att även personer som äger mark i berörda län men bor i något annat län nås. Kostnaderna för aktiviteten är arbetstid för kommunikatör och för den som utformar material och beställer annonser samt kostnader för annonser, bilagor/insticksblad och brevutskick.

Kostnad: 850 000

Kompetenskartläggning

Kartläggning av utbildning inom klimatanpassning av skogsbruk med hänsyn till renskötsel, hos olika utbildningsaktörer, från naturbruksgymnasier, andra utbildningsanordnare (exempelvis anslutna till Skogsbrukets yrkesnämnd) och till universitet.

Efter kartläggningen görs en analys samt ta fram förslag på fortbildningspaket eller utbildningspaket för yrkesverksamma och studerande inom relevanta yrken inom skogsnäringen. Resultaten sprids till berörda utbildningsaktörerna exempelvis via ett digitalt seminarium. Relevanta delar av resultaten kan förhoppningsvis även implementeras i fortsatt utvecklings- och utbildningsarbete hos organisationerna som är partners i projektet. Kostnaderna för den här aktiviteten är främst kopplad till arbetstid.

Kostnad: 470 000

Workshop för handlingsplan för fortsatt arbete

Workshop för att utveckla den gemensamma strategin/ Handlingsplanen för det fortsatta arbetet med klimatanpassning av skogsbruk med hänsyn till renskötseln. Kostnader för aktiviteten är arbetstid, samt lokal och enklare förtäring i samband med workshopen.

Kostnad: 170 000

Digitala träffar och skogsträffar

Digitala träffar och skogsträffar både för enskilda markägare och för yrkesverksamma. Skogssträffar tex om målbilder för hänsyn till renskötseln. Digitala skogsträffar/föreläsningar innebär att specialister delar kunskap och ger möjlighet till svar på frågor. Digitala träffar handlar mer om erfarenhetsutbyte och diskussioner mellan skogsägare och myndigheter. Fristående träffar kopplat till exempelvis kartor med målgruppen de skogsägare som har områden med högre värden för renskötseln t.ex viktiga lavmarker. Flera tillfällen. Fysiska träffar 4 st (1 per län under 2027 och 2028) med målgrupp skogsägare, fysisk träff 1 per län målgrupp yrkesverksamma, tillsammans med Sveriges Lantbruksuniversitet och Skogforsk. Kostnader för arbetstid, och fika vid fysiska träffar

Kostnad: 500 000

Projektledning och styrning

Projektledning och samordning. Arbetspaketet innefattar främst kostnader för projektledning, ekonomiuppföljning, viss kommunikation av projektet (hemsida m.m) och ett uppstarts respektive och avslutningsmöte, samt de löpande avstämningsmöten som bedöms nödvändiga för att löpande följa, analyser och styra projektet mot uppsatta mål och budget. I detta paket ingår även avrapportering i slutet av projektet

Startdatum: 2026-10-01

Slutdatum: 2029-09-30

Kostnad: 956 875**Aktiviteter****Projektleddning och samordning**

Projektmöten, uppstartsmöte, avslutningsmöte, löpande kontroll, uppföljning och analys av verksamheten samt kommunikation för att samordna projektets aktiviteter, och ingående parter m.m. Kostnaden kopplar främst till arbetstid, och externa kostnader i samband med uppstartsmöte samt utvärdering och avslutningsmöte av projektet

Kostnad: 956 875

Budget (Kostnads- och finansieringsplan)

Kostnad

Kostnadsslag	2026	2027	2028	2029						Totalt
Personal	273 229	885 149	828 948	366 236						2 353 562
Schablonkostnader	316 246	1 024 507	959 458	423 894						2 724 105
Summa kostnader	589 475	1 909 656	1 788 406	790 130						5 077 667
Projektintäkter										
Summa faktiska kostnader	589 475	1 909 656	1 788 406	790 130						5 077 667
Bidrag annat än pengar										
Summa bidrag i annat än pengar										0
Summa totala kostnader	589 475	1 909 656	1 788 406	790 130						5 077 667

Finansiering

Finansiär	2026	2027	2028	2029						Totalt
Offentligt bidrag annat än pengar										
Total offentligt bidrag annat än pengar										0
Offentlig kontantfinansiering										
TILLVÄXTVERKET	235 791	763 864	715 364	316 055						2 031 074
SVERIGES LANTBRUKSUNIVERSITET	10 008	40 026	40 026	30 020						120 080
REGION NORRBOTTEN	117 895	381 930	357 680	158 026						1 015 531
SKOGSSTYRELSEN	102 878	321 881	297 631	112 984						835 374
Total offentlig kontantfinansiering	466 572	1 507 701	1 410 701	617 085						4 002 059
Total offentlig finansiering	466 572	1 507 701	1 410 701	617 085						4 002 059
Privata bidrag annat än pengar										
Total privat bidrag annat än pengar										0
Privat kontantfinansiering										
Total privat kontantfinansiering										0
Total privat finansiering										0

Stöd

Finansiering	2026	2027	2028	2029						Totalt
19.1.1 Regionala utvecklingsåtgärder Regionalt projekt	122 903	401 955	377 705	173 045						1 075 608

Sammanställning (Stödprocent)

Stödandel av totala kostnader	21,18 %
Stödandel av stödgrundande finansiering	21,18 %
Stödandel av total finansiering	21,18 %
Andel annan offentlig finansiering	78,82 %
Andel privat finansiering	0,00 %

Rapportering och begäran om utbetalning

Stödet utbetalas i efterhand efter redovisning av faktiska utgifter.

Region Västerbotten följer rapporteringsperioder angivna i beslut från förvaltande myndighet för Europeiska regionala utvecklingsfonden Övre Norrland (Tillväxtverket). Redovisning lämnas till Region Västerbotten i samband med redovisning till förvaltande myndighet. Projektägaren ansvarar för att skicka EU-programmets beslut om projektstöd och beslut om utbetalning av projektstöd till Region Västerbotten.

Sista datum för slutrapport

2029-10-31

Allmänna villkor för stöd

Bilaga 1. "Allmänna Villkor för stöd till projekt"

Särskilda villkor

-

Beslutets giltighet

Denna handling är beslutad och godkänd i Region Västerbottens ärendehanteringssystem och saknar därför namnunderskrift.

Beslut om beviljande av projektmedel från anslag 1:1 har fattats av Regionala utvecklingsnämnden den 26 maj 2026.

Beslutet skickas enbart via e-post till: gustaf.ulander@skelleftea.se och yvonne.nyman@skelleftea.se

Vid frågor kontakta:

Strateg: Therese Burström

Telefon: 073-03 81 165

E-post: therese.burstrom@regionvasterbotten.se